SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 51. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 17, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 17-го БЕРЕЗНЯ 1993 Ч. 51. РІК C.

ЗАРЕЄСТРОВАНО СОЮЗ КОМУНІСТІВ УКРАЇНИ

Київ (УНІАР). — Тут 12-го березня у Міністерстві Юстиції України зареєстровано Союз Комуністів України.

Група депутатів, яка була присутня на всеукраїнській конференції комуністів у Макіївці, Донецької області, оприлюднила заяву, у якій сказано, що про відновлення КПУ—КПСС на всеукраїнській конференції комуністів мови не було, а повідомлення про це в пресі депутати назвали „дезінформацією".

Відбувся семінар про права державних керівників

Київ (УНІАР). — Тут 6-го березня відбувся семінар п.з. „Парляменти, прем'єр-міністри та президенти: взаємини між галузями державної влади за демократичних урядів".

Учасники семінару розглянули питання процедури законотворення президентами та прем'єр-міністрами. Обговорено також повновласті та вплив президентів або прем'єр-міністрів на рішення парляменту. Засідання семінару відбулося під головуванням Сузанни Шуттімаєр (Німеччина) і Владислава Носова (Україна).

На семінарі обговорено також засоби парляментарної перевірки праці уряду, судів і трибуналів. З цього питання виступили Стенлі Баг (дослідницька служба Конгресу ЗСА) та Альберт Корнеєв (Україна).

Відбулися чергові пленарні наради ІСНО

Торонто (ПС ІСНО). — З участю Президії, Екзекутиви та деяких комісій тут відбулися в суботу, 27-го лютого, чергові пленарні наради Світової Координаційної Ради Ідеологічно Споріднених Національних Організацій (ІСНО).

З'ясовуючи на початку нарад сучасне критичне положення в Україні, зокрема політичне й економічне, голова СКР ІСНО ред. Павло Дорожинський відзначив, що в обличчі загрози чимраз сильнішого згуртування проімперських і прокомуністичних сил в Україні, позитивним і відрадним фактором є теперішнє спільне блькування всіх національно - демократичних партій, угрупувань та організацій в одну структуру, якою став Антиімперський Антикомуністичний Фронт України.

Голова СКР ІСНО подав також інформації про відбуття в кількох країнах західнього поселення зборів та з'їздів деяких складових організацій і товариств системи ІСНО. Одночасно зупинився над недавньою візитою Президента України Леоніда Кравчука в Англії, в часі перебування якого відбулося офіційне відкриття будинку амбасади України в Лондоні. Як відомо, будинок для амбасади передало на власність української держави Об'єднання Українців у Великій Британії, яке є складовою організацією системи ІСНО.

Після того інформації подавали та звітували: д-р Іван Войчишин, Андрій Славич, Павлина Загребельна, Іван Шлапак, Микола Сергійчук, Анатоль Домарацький. Звітували також голови деяких комісій: Олександер Скоцень за Номінаційну комісію, Володимир Сукнацький за Організаційну, д-р Іван Войчишин за програмову, д-р Володимир Соханівський — Резолюційна, Микола Сергійчук — фінансова, Михайло Лавришин — бенкетова.

Згідно з рішенням Президії й Екзекутиви в листопаді 1992 року Загальний з'їзд ІСНО остаточно визначено на 1-го і 2-го листопада 1993 року в Торонто.

Рівночасно затверджено пропозицію видати окреме видання-брошурку з інфор-

(Закінчення на стор. 3)

ДОПОВІДЬ о. Р. МІРЧУКА

Ню Йорк. — Місцевий Відділ Українського Патріярхального Товариства в ЗСА влаштовує доповідь о. протоієрея Романа Мірчука на тему: „Українська Католицька Церква — бути, чи не бути?" з циклю доповідей „Українська Католицька Церква на порозі XXI століття", яка відбудеться у неділю, 21-го березня, о год. 2:30 по полудні в домі УСК-у, 122 Друга авеню в Ню Йорку. Вступ — 3 дол.

А. Кейбіда отримає нагороду „Кленового Листка"

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Відомий союзовий активіст головний радний Андрій Кейбіда, який крім праці для УНС є незвичайно активний у своїй українській католицькій парафії св. Івана Хрестителя в Мейплвуді, Н.Дж., нагороджений відзначенням лицаря св. Григорія, тепер знов здобув високі відзначення за свою працю в громаді і церкві.

У неділю, 21-го лютого, на 46-ій Конвенції Католицьких ветеранів в Нюарку А. Кейбіді надано відзначення „Для Бога" за довгі роки праці у добродійних організаціях, за терпеливість і вирозуміння для всіх людей і великий ентузіязм для духовного життя, яким уміє запалити інших.

А. Кейбіда

В неділю, 28-го березня, чекає А. Кейбіду ще одна заслужена нагорода, а це орден „Кленового Листка" в його родинній місцевості у Мейплвуді, Н.Дж., який він дістане враз із трьома іншими особами за добровільну працю в цій околиці для різних організацій.

В. ЧОРНОВІЛ ПОВЕРНУВСЯ В УКРАЇНУ

Київ (УНІАР). — Тут 12-го березня у приміщенні Спілки Письменників України відбулася пресова конференція голови Народного Руху України Вячеслава Чорновола, присвячена підсумкам його візити до ЗСА і Канади.

В. Чорновіл

Виступаючи за кордоном, спроби відродити Комуністичну Партію України В. Чорновіл оцінив як загрозу для України. На його думку, народні депутати, які взяли участь у декляруванні відновлення КПУ, поставили себе поза Верховною Радою. Зокрема Олександер Коцюба, який очолює постійну правну комісію в парляменті і повинен дбати про дотримання законности, порушив статус депутата і повів атаку на закон. Лідер Руху переконаний, що КПУ не має жодних перспектив, оскільки не може запропонувати нічого конструктивного, однак спроби її відновлення та деструктивні дії комуністів можуть стати причиною дестабілізації в суспільстві. В. Чорновіл спростував повідомлення в пресі України і закордону, що Народний Рух України нібито вийшов із Антикомуністичного Антиімперського Фронту. За його словами, журналісти неправильно зрозуміли заяву його заступника Олександра Лавриновича, який, мовляв, оголосив вихід не з самого фронту, а лише із президії форуму ААФУ, через присутність там керівників екстремістської організації.

На пресовій конференції після повернення в Україну В. Чорновіл зупинився на нових моментах сприйняття України Заходом, порівняно з попередніми візитами та зустрічами на високому рівні. Він зазначив, що розуміння проблем України зросло незмірно. Але для такої держави як Україна цього замало. Розповів, що в редакції газети „Вашінгтон Пост" йому сказали: „про статус України як держави могли б точно відповісти не більше 10 відсотків американців, але в Канаді іронічно додали, що ті ж самі люди не сказали б і де знаходиться столиця ЗСА". Увага до України викликана невирішеним питанням ядерної зброї та її території, сказав В. Чорновіл. На його думку Україні не потрібно позбуватися ядерної зброї, принаймні поспішати з цим не треба. „Вони бояться, щоб ми не оголосили себе ядерною державою де юре, бо за нами підуть Пакістан, Індія, Ізраїль, — це буде поширення ядерного клюбу". Торкаючись допомоги, яку Захід пропонує Росії, Чорновіл висловив певність, що в першу чергу слід переглянути систему пріоритетів, адже утримати стабільність ситуації в Україні — загальна потреба цілого демократичного світу.

З огляду на нафтову проблему, Чорновіл пропонує розглянути спосіб введення України в систему колективної европейської безпеки. Це було б гарантією від несподіванок з боку Росії. Чорновіл також засудив звернення президента Росії Боріса Єльцина до ООН з проханням надати Росії, за висловом Чорновола, статусу „жандарма на території колишнього СССР". На думку Чорновола, Росія розглядає як зону своїх стратегічних інтересів незалежні держави, які виникли після розпаду СССР. З цього приводу має сказати своє слово також і Польща, зауважив голова НРУ.

В Києві 12-го березня центральний провід НРУ провів семінар під назвою „Ділова гра", присвячений передвиборчій кампанії „Весна-93". Перший такий семінар відбувся в липні минулого року. Відкрив семінар заступник голови НРУ Олександер Лавринович. З лекціями виступили провідні фахівці Інституту Держави і Права. Відбулися практичні вправи з питань виборчої системи і випрацьовано плян проведення весняної виборчої кампанії. Найактивнішими учасниками семінару виявилися представники південних областей України. З західних областей на семінар ніхто не прибув.

Собор св. Володимира в Пармі вшановує жертви Великого голоду

В неділю, 21-го березня, парафіяни українського православного собору св. Володимира в Пармі, Огайо, вшанують замучених у 60-ліття штучного голоду в Україні.

Відзначення почнеться Панахидою після Святої Літургії, яка правиться в год. 10-ій ранку. О год. 12:30 у парафіяльному осередку відбудуться поминки-пісний обід, на яких промовить д-р Юрій Кульчицький, професор Янґставнського університету.

Квитки можна набути в парафіяльній канцелярії, тел. 886-1528.

Під час цьогорічних вшанувань відкриється постійна фотовиставка в шкільному будинку та буде поставлений пам'ятник коло собору.

Українка встановила світовий рекорд

Торонто. — На світових легкоатлетичних чемпіонатах в закритій залі, що відбулися тут від п'ятниці до неділі 12—14-го березня, українка Інеса Кравець скочила на 47 футів 5¾ інча у трискоку і тим самим встановила новий світовий рекорд. Попередній рекорд — 47 футів 5¼ інча — належав росіянці Йоланті Чен.

Коментуючи досягнення українки І. Кравець, спортові оглядачі називають її кандидаткою на золоту медалю на наступних Олімпійських Іграх, що відбудуться в 1996 році в американському місті Атланті.

Ізраїльсько-арабські переговори повинні відновитися 20-го квітня

Вашінгтон. — Представник Адміністрації Білого Дому повідомив, що Ізраїлеві і його арабським сусідам були розіслані запрошення на мирні переговори, які запропоновано відновити 20-го квітня у Вашінгтоні. Запрошення на переговори дістали уряди Ізраїля, Сирії, Ливану і Йорданії.

Палестинська представниця Ханан Ашраві тут же повернула запрошення американському консулові Моллі Вілліямсон. Консул відмовилася прийняти документ особисто, і Х. Ашраві переслала запрошення поштою. Палестинська активістка заявила, що повернення її делегації до переговорів зв'язано з поверненням на батьківщину 396 депортованих раніше арабів, запідозрених у зв'язках з терористами Гамаса, що діють на території Ізраїля.

Неназваний вашінґтонський чинник висловив впевненість, що опозиція Ашраві не триватиме довго і не вплине на готовність інших учасників відновити діялог. Державний секретар Воррен Крістофер повідомив, що під час недавньої поїздки по Близькому Сході він заручився згодою сирійців, ливанців і йорданців. У той же час державний секретар підкреслив, що ЗСА не мають наміру починати переговори з Палестинською Визвольною Організацією, бо вона „не підтримала ЗСА в питаннях боротьби з тероризмом".

Арабські країни, на відміну від Ізраїля, ще не відповіли в офіційному порядку на запрошення. Їх представники разом з представниками палестинців мають намір обговорити це питання на спеціяльній зустрічі в Дамаску, яка повинна відбутися ще до кінця березня.

Ізраїльська сторона повідомила, що була „щаслива дістати запрошення", а представник ізраїльського міністерства закордонних справ висловив впевненість, що палестинці прибудуть на переговори, незважаючи на їх нинішню реакцію.

М. ЖУЛИНСЬКИЙ В НЮАРКУ

Нюарк. — Тут у п'ятницю, 19-го березня, заходами товариства Приятелів Руху з Північного Ню Джерзі відбудеться доповідь п.н. „Сучасні події в Україні". Доповідатиме д-р Микола Жулинський, віцепрем'єр України з гуманітарних питань, член Академії Наук України, голова Інституту Літератури при Академії Наук. Доповідь відбудеться у підцерковній залі української церкви св. Івана Хрестителя при Сандфорд аве. в Нюарку, в год. 7:30 вечора.

Б. КЛІНТОН ЗУСТРІВСЯ З І. РАБІНОМ

Вашінгтон. — У понеділок, 15-го березня, Билл Клінтон заявив, що має надію на якнайшвидше відновлення вашінгтонських ізраїльсько-арабських переговорів у справі Близького Сходу. Президент заявив про це після зустрічі в Овальному кабінеті Білого Дому з прем'єр-міністром Ізраїля Їцаком Рабіном, який прибув у З'єднані Стейти минулого тижня. „Тепер я маю набагато більше підстав для оптимізму, ніж перед зустріччю з Рабіном", — заявив Президент.

Б. Клінтон сказав, що знає про складності і перешкоди на шляху до врегулювання мирного процесу на Близькому Сході, серед яких і арешт ізраїльськими військовиками американських громадян палестинського походження, однак це не може бути перешкодою до відновлення переговорів про мир. За словами Президента, в новій, дев'ятій рунді переговорів Адміністрація ЗСА має намір зайняти більш активне становище.

На думку деяких політичних коментаторів, становище Президента З'єднаних Стейтів виглядає „неоправдано оптимістичним". Наприклад, у відповіді на запитання, як він оцінює шанси на відновлення переговорів, якщо Їзраїль не поступиться перед палестинським натиском і не поверне депортованих терористів по домах, Клінтон висловив надію, що це не перешкодить відновленню зустрічів за круглим столом.

Так же оптимістично Президент ЗСА відізвався про перспективи укладення миру між Ізраїлем і Сирією.

ПЛАСТОВИЙ З'ЇЗД

Ню Йорк. — Крайова Булава Уладу Пластового Сеніорату повідомляє, що 15-ий Крайовий з'їзд УПС у ЗСА відбудеться у неділю, 28-го березня, в Пластовому Домі в Ню Йорку, 144 Друга авеню.

ДОПОВІДІ ЖУРНАЛІСТІВ

Ню Йорк. — Тут у неділю, 21-го березня, о год. 2:30 по полудні в Українському Інституті Америки відбудеться лекція-панельна дискусія на тему „Як повідомляється про розвиток 'колишнього Совєтського Союзу'". Виступлять: Христя Фріленд, київська кореспондентка „Файненшел Таймс" і „Економіста" і Тім Каррінгтон, репортер „Волл Стріт Джорнал". Після лекції — прийняття. Вступ: 10 дол., студенти — 5 дол. Адреса УІА: 2 схід 79-та вул. в Ню Йорку. Імпрезу влаштовує Асоціяція Українських Американських Професіоналістів та Бизнесменів Ню Йорку та Ню Джерзі.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ Госні Мубарак заявив, що його країна буде змушена вдатися до військової сили, якщо Іран дістане базу для своєї „військово-морської присутности" в Судані. Як стверджує каїрська газета „Аль-Ґумгурдія", президент Мубарак має інформацію, згідно з якою Іран плянує одержати у своє розпорядження військово-морську базу у Порт-Судані. Єгипетське керівництво трактує це як „загрозу безпеці Єгипту".

У ФРАНЦІЇ ОПРИЛЮДНЕНО висліди опитування населення, проведеного Інститутом соціологічних досліджень Софрес. Вони свідчать, що у найближчих виборах до Національних зборів за кандидатів бльоку правих партій має намір віддати голоси 41 відсоток опитаних, за соціялістів і їхніх спільників — 21 відсоток, за „зелених" і „Покоління екології" — 14 відсотків, за ультраправий Національний фронт — 11,5 відсотка, за французьких комуністів — 9 відсотків.

ЛІДЕР ОПОЗИЦІЙНОГО об'єднання УНІТА звернувся до генерального секретаря ООН Бутроса Бутроса-Ґалі з вимогою призначити нового спеціяльного репрезентанта ООН в питаннях Анголі замість англійки Маргарет Енсті. „Вона не компетентна в африканських справах. До того часу, поки Енсті буде на цьому пості, ми не сядемо за стіл переговорів", — заявив Ж. Савімбі. Він знову висловив загрозу зруйнувати нафтові підприємства на півночі країни, „якщо уряд спробує заатакувати місця розташування військ УНІТА".

В ІТАЛІЇ РОЗГОРНУЛАСЯ широка кампанія під назвою „Чисті руки", метою якої є викорінення корупції з італійського державного життя. Серед останніх подій — позбавлення депутатського імунітету колишнього лідера соціялістів Б. Краксі і арешт у Міляні президента фірми Ені Ґ. Коліярі. У чотирьох великих містах країни, в тому числі й у Римі, зрезиґнували зі своїх становищ посадники і муніципальні радники — всі вони обвинувачені у хабарництві.

ПРЕДСТАВНИК КОМУНІСТИЧНОЇ Північної Кореї в ООН заявив, що його країна ніколи не дасть дозволу на міжнародну інспекцію своїх ядерних об'єктів, навіть якщо це приведе до суворих санкцій. Як відомо, в кінці лютого ц.р. Міжнародна аґенція в питаннях атомової енерґії вирішила надати урядові Північної Кореї місячний реченець для остаточного визначення політики щодо міжнародних інспекцій ядерних об'єктів у країні.

ЛИТОВСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ на першому засіданні своєї весняної сесії, що відкрилася цими днями, схвалив кандидатуру 45-річного економіста Адольфаса Шлежявічуса на пост прем'єр-міністра республіки. Президент Литви Альґірдас Бразаускас доручив йому протягом 15 днів подати на затвердження список членів уряду і підготувати урядову програму економічних та політичних реформ.

ПАРЛЯМЕНТ МАЛЯЙЗІЇ абсолютною більшістю голосів прийняв поправку до конституції, яка позбавляє султанів, котрі стоять при владі в малязійських стейтах, судової недоторканости. Конституційні монархи, які раніше користувалися юридичним імунітетом, відтепер можуть притягатися до судової відповідальности у випадку скоєння ними злочинів. Тим султанам, котрі будуть визнані винними, загрожує втрата престолу. Водночас закон позбавляє султанів права амнеступати своїх родичів.

В АМЕРИЦІ

У СУБОТУ, 13-ГО БЕРЕЗНЯ східнє побережжя ЗСА навідала хуртовина, яку названо найгіршою в цьому столітті. Від Алабами до Мейну сніг, холод, мерзлий дощ і гураґанні вітри заподіяли багато шкоди. Як повідомили засоби масової інформації, найбільш потерпіли незвиклі до сніговії південні стейти, де мокрий сніг спричинив обірвання електричних проводів, залишаючи сотні тисяч громадян без світла, огрівання та інших конечних засобів щоденного вжитку.

ЗГІДНО З ТВЕРДЖЕННЯМИ спостерігачів з обрію починає зникати те, що роками називали стандартом американської праці — 40-годинний тиждень праці зі забезпеченням здоров'я та пенсією в 65 років. На це місце чим раз частіше приходять так звані тимчасові працівники, які працюють доривочно за багато меншу платню без будь-яких пенсійних чи лікарських забезпечень. Як подає урядова статистика, багато осіб знаходять тепер працю доривочну. На думку економістів теперішній ринок праці є в постійному русі.

РОСС ПЕРО, ОДИН ІЗ кандидатів на президента ЗСА минулого року, не йде слідами своїх попередників, які після програної счезали з політичної арени. Натомість Р. Перо ще й досі поводиться як один з активних кандидатів, із відвідинами Капітолю включно. Він роз'їжджає по цілій країні з доповідями та виступами у телевізійних програмах і завжди пригадує Президентові та Конґресові про державний дефіцит і вплив цього дефіциту на майбутність економіки ЗСА. Політичні спостерігачі твердять, що Р. Перо поводиться як кандидат у передвиборчій кампанії, одначе без будь-яких натяків про його майбутні пляни.

ПОСЕРЕДНИКИ ФБІ у переговорах з сектантами, що замкнулися у своїх будівлях поблизу місцевости Вейко у Тексасі під керівництвом Дейвида Кореша, говорять про можливість капітуляції. Причиною такого їхнього висновку є те, що оточені заціквлені якою буде їхня доля, коли вони здадуться.

СПОСТЕРІГАЧІ вашінґтонської політичної сцени, які звикли до того, що так званих новиків у Вашінґтоні не приймають з надто прихильними виявами будь-яких почувань, але були таки дуже здивовані неприхильністю до Лори Д'Андреї Тайсон, що її президент Билл Клінтон обрав на керівника Ради економічних дорадників. Шановані науковці були обурені її призначенням і перешіптувались, що це не був влучний вибір, бо вона не є найкращою у своїй ділянці. Науковці економічної ділянки, зокрема Гарвардської школи, уважали, що ця посада припаде одному з їхніх ліберальних „асів" як Лоренс Саммерс або Пол Круґман з Массачусеттського технологічного інституту.

КЕРІВНИКИ КРАЙОВОГО управління аеронавтики і дослідження космосу визначили неділю, 21-го березня, днем запуску наступної ракети у космос, який відкладено майже на цілий місяць з тієї чи іншої причини. Тепер це завдання буде виконане космічним кораблем „Колюмбія" та триватиме дев'ять днів і зосереджуватиметься на наукових дослідах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW. (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to:

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Передплата на рік $40.00 на півроку $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Розгром у Москві

У своїй довгій історії Москва була часто тереном драматичних ігор. Пригадаймо 1812 рік, коли-то фельдмаршал Котузов відтягнув свою армію з Москви, дозволив Наполеонові зайняти Москву, тоді запалив її з усіх кінців і, примусивши його до відвороту, розгромив над Березиною. Після жовтневої революції у 1918 році у Кремлі велася безупинна боротьба за владу. Після смерти Леніна Лев Троцький був суперником Сталіна до влади. Програвши — втік аж до Мехіко, але й там досягла його рука висланого за ним аґента ЧК. Брежнєв скинув Хрущова, коли той був на вакаціях на Криму. Боріс Єльцин дійшов до влади після довгої боротьби веденої закарлючним шляхом.

Російський парлямент повів боротьбу проти Єльцина зараз після проголошення Єльцином пляну реформи — переходу на вільний ринок і демократизації усього режиму, бо воно вдаряло по кишені партократів. У минулому тижні відбулася надзвичайна чотириденна сесія створеного Ґорбачовим суперпарляменту — конґресу народних депутатів. Від самого початку він був ворожий супроти Єльцина. Позбавив його права проголошувати декрети силою законів, позбавив його права призначати членів свого Уряду; відібрав йому зверхність над Державним банком й передав парляментові право видаткування будь-яких грошей на будь-яку ціль. Відкинув пропозицію Єльцина перевести всенародний плебісцит — чи народ прагне реформи. У двох справах перепали зголошені пропозиції: 1) щоб Єльцин негайно зрікся влади і 2) щоб перекреслити державну незалежність Росії і привернути Совєтський Союз „у давніх кордонах".

Уважаючи переведення згаданої реформи за найголовнішу річ — Єльцин, ішов раніше на всі поступки ворожому парляментові. Пожертвував навіть свого приятеля, прем'єр-міністра Єґора Ґайдара. Погодився на звільнення із слідчої в'язниці всіх арештованих членів сталінського путчу з серпня 1991 року, хоч усіх їх мали судити за державну зраду. Єльцин — тверда людина. Коли його палка промова, що демократизація системи влади й економіки -- це спасення країни і народу не знайшла прихильного відгуку і він раз-у-раз програвав — він так розсердився, що вийшов був із залі. Він загрозив був „крайніми засобами", що їх ужиє, і чули ми вістку, що Єльцин нараджувався з генералами та буцімто плянував проголосити вийнятковий стан і розігнати конґрес. Покищо — таке не сталося. З Білого Дому появилася заява, що Єльцин — обраний народом президент і Уряд Америки переконаний, що він збереже владу. Звичайно, однаково російські сталіністи, як чорносотенці мають власне цілком інше розуміння демократії, але покищо Єльцин залишився при владі з дуже обмеженими правами. Російський парлямент і той, диковинний конґрес прагнули звести ролю Єльцина до такої репрезентаційної ролі, як її має Єлисавета II, але Росія не є Англією з її Великою хартією свобід із 1512 року.

На телевізійному екрані Пітер Дженнікс із станції Ей-Бі-Сі переводив інтерв'ю з одним американським професором фахівцем російських справ. Запитаний відповідав дуже розумно: у Москві, мовляв, мало хто цікавиться нарадами у Кремлі, бо люди знають, що там вічно сваряться. Запитаний—чи грозить Росії якась нова революція — професор рішуче заперечив.

Остання вістка така, що Єльцин все одно переведе референдум. Він був дуже популярний і має шанси виграти в народі. Хоч вислід такого референдуму не буде „леґальний" — Єльцин дістане могутню моральну підтримку. Коли йому вдасться, з допомогою від Заходу, перевести економічне оздоровлення — число комуністичних фанатиків змаліє.

В інтересі України є збереження Єльцина при владі, бо при всіх його хибах, при всіх колючках і шиканах, які він ніби не бачить та які, мабуть, роблені з його згодою, — він кращий, як був би його наступник. Леонід Кравчук і Леонід Кучма вміють говорити з ним і покищо балянс тих розмов не є неґативний.

БОЛГАРІЮ З ТРИДЕННОЮ візитою відвідала українська урядова делеґація на чолі з віцепрем'єр-міністром Юлієм Йоффе. Вона провела переговори з преставниками болгарського уряду щодо розвитку торговельно-економічного співробітництва між двома країнами.

Микола Бараболяк

З ПРИВОДУ ВИБОРІВ У ФРАНЦІЇ

II

Коли б така конституційна система діяла нині в Україні, нинішня ситуація в Україні виправдувала б уповні перебрання майже диктаторської влади Президентом. Крім того, хоч це в Конституції виразно не зазначено, президент Франції керує зовнішньою політикою держави; прийнялось що це його домена. І так нинішній президент Франсуа Міттеран видний на всіх міжнародних виступах, а міністер закордонних справ наче у тіні.

Після смерти де Ґоля багато змінилося у Франції. У сімдесятих роках перевагу у виборах дістала знову Соціялістична партія, яка завмерла під де Ґолем. Її лідера Міттерана, обрано президентом, а мавши більшість у парляменті, соціялісти настановили теж соціялістичний уряд. У березні минулого року парлямент затвердив П'єра Берегового прем'єр-міністром Франції, як одного з визначних діячів цієї партії. Якщо йдеться про його шанси нині, то все вказує на те, що у виборах цього місяця більшість у виборах дістануть більш праві партії — консерватисти і центристи. З них найкращі шанси має неоголлівська „Ressemblement pour la Republique (RPR) під керівництвом Шірака, колишнього деголліста, мера Парижу і прем'єра, та друга консервативна партія „Union pour la Democratie" (VDF), під проводом колишнього президента Франції д'Естеня. Популярність цій партії завдячують теж тому, що вони за припинення іміграції, за принцип першенства праці для французів, та привернення засади „ius sanguinis" („права крови") при набутті громадянства. Не кожний уроджений у Франції має ставати її громадянином (як у ЗСА), але той, чиї батьки французи. А відомо, що у зв'язку з напливом хоч 100,000 нелеґальних імігрантів річно – це життєва справа для француза. З інших партій популярною стає партія „Зелених" — „Verts and Generation Ecologie", впливи якої під лідерством Ляльонда видимо поширюються. Виглядало донедавна, що великі впливи може добути Націоналістичний—Nationale Front під проводом кольоритного лє Пена, але впливи цієї партії останньо наче пригасли. Націоналізм може притягати з уваги клич „Франція для французів", та французи, мабуть, аж не такі загорільці. І так минувся де Ґоль, підо впливом якого кличів й ідей багато у Франції змінилося, але все ж до виборів стає нині з надією на успіх усього яких п'ять партій, замість колись тузени. Що корисне і постійне залишилось за де Ґолем — це Конституція, яка вміло сплела принципи парляментарної і президентської державних систем і запевнила Франції стабільність. А це істотне для запевнення державі сили.

У цей час найбільша загроза для незалежности України — це загроза натиску у різних формах від північного сусіда. А здійснювати ці імперіялістичні зазіхання улегшує йому конституційна нез'ясованість державної системи. Сильна виконавча влада — це конечність для існування всякої системи. Україна одідичила у спадку по СССР фіктивну парляментарну систему. Хоч дочіплено до неї поправками до Конституції УССР натяки на президентську державну систему, то все ж „соціялісти" України намагаються захопити владу, покликаючись на парляментарний принцип тої системи — „вся влада радам". Хоч президент обраний більшістю голосів і безпосередньо народом, то все ж їх арґумент, що вони, як парляментарі, є сильнішим виразником „волі народу" — має деяку вагу. А найнебезпечніше те, що ці „соціялісти", маючи більшість у Верховній раді можуть скасувати поправки до Конституції, які створили пост президента, і встановили його повноваження з обмеженнями влади колишнього теоретичного органу виконної влади — Президії ВРади.

Вибори у Франції дають нагоду звернути увагу на вагомість конституційної системи, коли йдеться про стабільність держави. В проєкті Конституції України є багато, що вказує на взоруванні на Франції, але, на мій розсуд, наші проєктотворці не покористувалися достатньо французьким узором і його позитивами. Розподіл повноважень законодавчої виконавчої влади в тому Проєкті вийшов туманний. На мій розсуд французька конституційна система дуже відповідає соціяльним, політичним, а навіть емоціональним, стосункам в Україні, і тому глибші студії французької системи і абсорбування її на Україні, були б дуже вказані. А покищо слідкуймо за французькими виборами, і за тим як погано перепав у них „український" Петро Береговий, а французький П'єр Береговуа. Все ж він їздив на Черкащину перевірювати свої коріння...

Олександер Серафин

ДОСЛІДИ ПРО БЕЗРОБІТТЯ У КИЄВІ

Перехід з пляновоі до ринкової економіки в Україні та інших колишніх республіках причиниться до масового безробіття. Тому були і є великі побоювання між прихильниками ринкової економіки, що звільнення працівників викличе незадоволення, а з тим наступить опір реформам. Для втримання числа безробітних на низькому рівні, нові держави друкують більше грошей і платять працівникам, які майже нічого не роблять, і тим збільшують інфляцію.

Насправді, немає жодної достовірної статистики, яка дала би загальний образ про ринок праці в Україні чи інших колишніх республіках. Олег Устенко з київського державного економічного університету і Симон Джансон з Дюк університету зайнялися дослідженням цієї справи в Україні. Вони поставили собі за завдання перевірити, між іншим, чи державні підприємства України звільняють працівників, та кого звільняють і яка доля цих звільнених працівників? Своє дослідження вони провели в грудні 1992 року, а попередній вислід опублікували в лютому 1993 року.

Ці два професори студіювали рівень наймання 13-ох державних фірм міста Києва, разом 65,053 працівників, які були зайняті в цих підприємствах у листопаді 1992 року, в порівнянні з груднем 1991 року. Вислід їхніх досліджень становив біля 9 відсотків усіх індустріяльних працівників Києва. Детально представляється так:

Вік	Всі опитувані	З них знайшли нову працю: число	Відсоток	Дальше без праці: Число	Відсоток
20—25	81	67	82	14	18
26—30	92	58	63	34	37
31—35	55	50	91	5	9
36—40	32	27	84	5	16
41—50	79	52	66	27	34
Понад 50	10	2	20	8	80
Разом	349	256	73	93	27

З поданої таблиці бачимо, що число працівників знизилося на 8,607 або 13 відсотків протягом 11 місяців 1992 року. В цьому числі, чотири військові підприємства звільнили 5,510 працівників (11 відс.), два воєнно-цивільні на 1,299 (15 від.) і сім цивільних на 1,798 (27 від.). Приблизно одна-п'ята з них залишила працю з власної волі, а решта була звільнена правлінням підприємств. Між звільненими було стільки ж жінок які і чоловіків. Молодші становили більшість звільнених: 49 відсотків було нижче 30 років віком і 65 відсотків було нижче 35 років життя. Тільки три відсотки звільнених мали понад 50 років життя.

Автори цього дослідження встановили зв'язок з 491 звільненим працівником, які репрезентували кожну з фірм. З цього числа тільки 349 згодилися на інтерв'ю. Їхній вік і вислід перепитування був такий:

Промисловість	Кількість Підприємств	Число працюючих: Грудень 1991	Листопад 1992	Звільнених: Число	Відс
Воєнна	4	49,727	44,217	5,510	11
Воєнно-цивільна	2	8,611	7,312	1,299	15
Цивільна	7	6,715	4,887	1,798	27
Разом	13	65,053	56,446	8,607	13

Із 349 опитуваних звільнених працівників, 256 осіб найшло нову працю, 108 осіб в державних підприємствах і 148 осіб в „приватному" секторі. 93 особи (27 від.) були ще далі без праці. Ці, хто найшов нову працю — молоді люди і тільки з середньою освітою. Власне цю групу осіб державні підприємства найшвидше звільняють з праці

Немає точної причини чому так, але може тому, що вони шукають кращих можливостей у „приватному" секторі і формально їх звільняють після того, як вони вже найшли працю. Між цими, які далі без праці, є старші віком і особи з вищою освітою. Їхня найбільша можливість найти працю є у державних підприємствах, але не за їхньою професією.

Наведена ситуація в Україні є подібна до такої в Східній Европі і в економічно розвинених ринкових економіках. Висновки авторів треба приймати з застереженням. Їхнє дослідження є базоване на обмеженому зразку. Перепитувані особи були першими звільненими з праці. Також, досвід звільнених працівників дальше від столиці може бути інший ніж в Києві, хоча Київ має різноманітний індустріяльний сектор. Особи, з якими переведено інтерв'ю, не звичні до таких перепитувань і їхні відповіді можуть бути не зовсім вірні.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ
Редагує Лев Яцкевич

Космічна експльозія над Сибіром

85 років тому, а докладно, 30-го червня 1908 року, спадаюча зоря, у виді вогненної кулі, спалахнула над Західнім Китаєм, щоб згодом появитися в околиці Центрального Сибіру, недалеко ріки Тунгус та експльодувати в повітрі при супроводі сліпучого блиску та серії потужних громів які можна було почути сотні миль навкруги.

Цієї самої ночі серпанок миготливих хмар проснував північну Европу, а ясножовта ілюмінація спалахнула над Берліном, Копенгаґеном та Кенігсберґом. Вчені пов'язували це північне сяйво із спалахами жовтих язиків на поверхні сонця, але, в загальному, вістки про цю Сибірську експльозію мандрували, у світ дуже поволі та без конкретних деталів. Звичайно, найбільше зацікавлення цією експльозією повинна була виявити Росія, але вона його не зробила.

І щойно після 19-ох років, коли вона з автократичної імперії перетворилася у комуністичну та, після додаткових 10 роках консолідації, Совєтський Союз вислав у 1927 році на Сибір наукову експедицію, на чолі з відомим метереологом, Леонідом Куликом (невже ж наш земляк?) з метою перевірити та прослідити причину та наслідки цієї космічної експльозії.

Леонід Кулик мав свій вироблений погляд на сутність цієї експльозії, яку пов'язував із зударом землі з метеоритом. Але, коли приїхав до Тунґуски та глянув на величину та характер спустошення, змінив докорінно свою настанову стосовно причини цієї експльозії. В першій мірі він не передбачав так великого розміру спустошення, яке дорівнювало поверхні 12-милевого радіюса, рахуючи від гіпотетичного епіцентру цієї експльозії.

Цей простір, що перед експльозією був покритий суцільним сосновим лісом, перетворився у сплощене поле, покрите обсмаленими стовбурами, тісно втиснутими до землі. Але незважаючи на докладний обшук навкілля, він не міг знайти найменшого сліду кратеру, що в основі заперечувало теорію зудару гіпотетичного метеорита із землею. Тому поміж вченими світу виринуло кілька нових гіпотез стосовно причин здогадної експльозії.

Одна з них була основана на теорії вибуху атомної бомби, друга на гіпотезі Александра Казанцева, інженера та автора книжок наукової фантастики, згідно з якого експльозію в Тунгусці спричинив космічний корабель, який намагався причалити на іншій плянеті. Ще інша гіпотеза вияснювала причину згаданої експльозії, як вислід сутички метеорита, з антиматерією", або з „чорноюдірою". Покищо, „чорні діри" існують тільки в теорії. Наука вчить нас, що в такі „діри" перетворюються у „померлі" зорі, що завершили тривання свого життя. До речі, вони мають мати таке сильне ґравітаційне силове поле, що навіть промінь світла не всилі втекти з оков їхніх ґравітаційних щупальців. Якщо проте така „чорна діра", летючи з великою швидкістю, зудариться з землею вона вирощує ефект, потрібний до нуклеарної експльозії.

Але ми зовсім непотрібно забрили у фантастичні гіпотези, які нам повністю не вияснюють причину експльозії в Тунґусці. Згідно з інформаціями, поданими щоденником „Ню Йорк Таймс" з 17-го січня 1993 року група вчених з НАСА (Американська Крайова аґенція аеронавтики та космічних політів) та з Висканського університету довели до відома вияснення цієї експльозії на сторінках журналу „Nature". Після довших студій та аналізи космічної експльозії над Сибіром в 1908 році, вони прийшли до однозгідного висновку, що цю експльозію спричинив більшого розміру камінний астероїд. А шляхом математичної аналізи тунгуської експльозії, вони доказали, що кометні ядра творчих астероїдів експльодують здебільшого зависоко, щоб виростити достатньо сильний потік повітря потрібний для експльозії, а багаті на залізо астероїди вибухають занизько, то й залишають на землі кратери. Тому, що такого кратеру совєтська наукова експедиція не знайшла, доказує, що тунгуську експльозію спричинили камінні астероїди, а в конкретному випадку, камінний астероїд.

Під час аналізи різного розміру таких астероїдів, вчені прийшли до однозгідного висновку, що приблизно 100-стоповий камінний астероїд був спричинником, експльозії в Тунґусці, в Центральному Сибірі. Його експльозія відбулася на висоті приблизно 5 миль, у висліді його катастрофічного розриву на осколки.

Астрономи пересвідчені в цьому, що в соняшній системі кружляє поверх 100 мільйонів астероїдів подібної величини орбіти яких час від часу, проходять крізь атмосферу нашої землі. Статистика виявила, що така катастрофа стає дійсністю приблизно один раз на 100 років.

Володимир Жила

ЖУРНАЛІСТСЬКА СПАДЩИНА СИМОНА ПЕТЛЮРИ

II

Тут же слідує офіційне і послідовне сповідування української державности: „В українську державність ми віруємо, українську державність ми ісповідуємо, — в її неминучості ми переконані. Для нас вона є живою реальністю, бо ідею її ми носимо в серці, бо її духом, потребами овіяне все життя". Тут С. Петлюра виступає не тільки передавачем державних здобутків попередніх поколінь, а і творцем нового, ніким до нього не відкритого. Це ніщо інше, як свідоме служіння словом своєму рідному народові та великій справі побудови української державности. Адже ж С. Петлюра, як правило, не декларує, а по-мистецькому переконує нас у правдивості своїх задумів та тієї історичної правди, яку він постійно відроджує.

Шануючи ціну крови незабутніх лицарів, що склали своє життя за незалежність України, Петлюра передає нам їхні „виразні заповіти", а саме, що „держава вища над партії, нація вища над кляси". Тут же і слідує тверде приречення: „Ми будемо намагатися розгорнутися і доказати життєву мудрість і політичну доцільність цих принципів. Ми кликатимемо наше громадянство, без різниці партій, до підпорядкування тим основним вимогам державного будівництва.

„І ми глибоко певні, що заклик наш знайде відгук не тільки тут, на чужині, а і там — на самій батьківщині, бо як тут, так і там, досвід примусив визнати вагу об'єднання і деструктивну силу роз'єднання. Значення цього вічне і воно зараз дуже на часі як на батьківщині, так і тут у просторій діяспорі.

Сильно проявився талант С. Петлюри як розумного і проникливого критика в літературі та в мистецтві в таких статтях, як „Ювілей М. К. Заньковецької", „Пам'яті Коцюбинського" і „Іван Франко — поет національної чести". Остання стаття — це літературознавча перлина. У ній С. Петлюра змалював Франка всесторонньо, охопивши усе найосновніше з його багатющої творчости. У його поезії, пише автор, „можна відчути скорботу співця і 'пророка' і спостерегти сліди ран від протиріч життя, і загального, і національно-українського та від його хаосу й безладдя". Це стало можливим, бо Франко знав людську душу взагалі, а душу українського народу зокрема. І тому, вивчаючи Франка людина багато здобуває, багато вчиться, збагачуючи свій розум і душу.

Чимало уваги присвячує С. Петлюра Франкові-каменяреві. Він високо цінує його працю і вважає, що це достойне служіння в умовах українського життя — „це повільне 'п'ядь за п'ядцю' довбання скелі, під час якого доведеться не тільки багато сили витратити, але й подяки за це не мати".

Симон Петлюра подібно як і С. Єфремов вважає Франка співцем боротьби і контрастів. А любов великого поета до рідного народу він розцінює як загальнолюдське явище. Ця любов „пов'язана у нього з безнастанною працею 'кривавою в серці раною', що завжди болить і весь час змушує поета думати про добро свого народу".

Симон Петлюра не менше високо цінує і серію поетичних творів Франка на теми протесту, боротьби за національні і загальнолюдські ідеали людської волі. Такі твори ставлять їхнього творця в ряд тих поетів, якими пишається людство як „бунтарями духа", що повстають проти кайданів, які сковують вияв і розвиток людських сил.

Окрему увагу присвячує автор поемі „Іван Вишенський". На його думку, цю „чудову поему про обов'язок, про любов і жертвенність поет створив в ім'я цієї любови". Він, поетизуючи історичні події і славне минуле, ушляхетнює сучасність і переконує нас, що нація зберегла великі можливості та, що в ній таїться багато енергії досі не вичерпаної. Ця стаття, одна з найдовших у збірці, не тільки хвилює і збуджує народні сили, але „мов іскра, підпалює почуття національної свідомости". Якраз і в цьому, стверджує С. Петлюра, „полягає велетенське значення 'дару', що його приніс поет генієві народу, в цьому лежить одна з численних заслуг співця, що проспівав нам бадьору пісню про гордість і честь народу".

Книжка кінчається „Листом до дочки", що написаний з батьківською любов'ю та з великим розумінням для потреб і зацікавлень молодої людини. У виданні вміщено два портрети Симона Петлюри В. Бондаря і В. Масютина та автографи листів С. Петлюри. Мистецьке оформлення обкладинки книжки в кольорах, виконав В. Бондар. За своїм розміром — це дуже практичне кишенькове видання.

В цілому, видання „Народе український" кидає сильний промінь світла „у той згусток історичної імли", що утворилася навколо постаті Симона Петлюри у свідомості багатьох людей в Україні. Причому вона веде читача до першоджерел історії, надаючи слово самому авторові — Симонові Петлюрі. Здається, що це один з кращих способів не тільки когось ознайомити з матеріялом книжки, але може і в дечому переконати.

Симон Петлюра як журналіст, на нашу думку, показався вдумливим аналітиком, неперевершеним завбачником розвитку подій, сміливим публіцистом, який повсякчас намагався бути на вістрі подій. Від його статтей віє духом боротьби та непідробми, почуттям непримиренности до брехні й крутійства. Його писання сильні своїм демократизмом і щирим бажанням служити народним інтересам. На увазі він завжди мав правду, але не прикрашену, а справжню якою гіркою вона не була б. Любив простоту, але не штучну і не удавану.

Книжку „Народе український" видано культурно, без значних помилок, чи друкарських недоліків. Видання появилося у видавництві „Лівий берег" в Харкові при допомозі центру Леся Курбаса. Здійснено його завдяки Мар'янові Коцеві із ЗСА.

Підсумовуючи, хочемо сказати, що книжка „Народе український" стане надійним посібником не тільки для вчителів, студентів і учнів середньої школи, але також для усіх тих, хто прагне пізнати життя і літературну спадщину Симона Петлюри.

Ювілей 28-го Відділу СУА в Нюарку

Нашу працю оцінила громада. Це було нам всім, членкам 28-го Відділу СУА, так приємно пережити. Велика елегантна заля Українського Народного Дому в Ірвінґтоні переповнена. При вході метушня. Це прийшли гості, які завчасу не зголосилися на полуденок. Зрівноважений менаджер УНДому спокійно каже доставити два столи. Круглі столи, на кожному по одній червоній рожі. Заля прикрашена картинами мисткинь-союзянок.

Невтомна голова Відділу Надя Бігун вітає гостей, представників Головної Управи, Окружної Ради, всіх колишніх голів нашого Відділу, а головно — одну з основниць 88-літню Катерину Шеремету, і передає ведення програми імпрезовій референтці Таїсі Богданській.

Легко з гумором провадить Т. Богданська полуденком. Просить культурно-освітню референтку, всім відому в нашій громаді вчительку української мови Марію Робак звітувати про останнє 10-річчя нашої праці. В короткій сконденсованій формі передає Марія Робак всі детелі: суспільної опіки, стипендійної акції, підтримки Українського Музею, поміч Україні, а також розповідав про культурні імпрези нашого Відділу.

Програма далі йде у виконанні наших членок. Видатна піяністка Дарія Гординська-Каранович прегарним глибоким тоном передає дві прелюдії Ревуцького Ес-дур і б-моль, а потім Баляду Шопена ґ-моль. Концертове фортепіяно „Стайнвей" співає, співає під її руками, публіка просить наддатку. Звучить жарт Моцарта, який він скомпонував, маючи 8 років.

Останньою точкою програми є виступ відомої артистки Іванни Кононів. При акомпаньяменті Марії Павловської, яка довгі роки акомпанькає хорам і солістам в нашій громаді, виконує вона пісню про Україну, а відтак танґо „Сонце низенько" Весоловського. Голос звучить зовсім молодечо, чудового забарвлення, альт придбав Іванні Кононів назву українська Цара Леандер, згодом вона ще бавить публіку гуморескою.

Коротка мистецька програма закінчилася, і парох о. Михайло Вівчар благословить трапезу. Смачний полуденок, усміхнені обличчя гостей і союзянок, настрій святочний.

Після обіду Т. Богданська просить до слова д-р Іванну Ратич, заступницю голови Головної Управи. В короткому привіті д-р І. Ратич з'ясовує всі наші досягнення, послідовну працю суспільної опіки, і всі інші наші почини, за що вручає голові Наді Бігун грамоту для Відділу.

Другою промовляла голова окружної управи Марія Полянська, даючи теж велике признання Відділові і її теперішній голові.

Надпрограмово Т. Богданська попросила до слова молоду союзянку 61-го Відділу Ільяну Паславську, яка так щиро призналася, що її мама Лідія Шав'як завжди брала її зі собою на сходини Союзу Українок і тепер вона йде її слідами. Ільяна передала для нас портрет нашої колишньої членки письменниці Дарії Ярославської.

Приємну несподіванку зробив нам наш колишній парох о. Богдан Лукій, який хоч на коротко завітав на наше 60-річчя. Заля привітала його вставанням з місць і щирими оплесками, а о. Богдан підходив до кожного стола і сердечно вітався з колишніми парафіянами.

Ще довго при каві і солодкому щасливі союзянки гуторили, з яких багато було вдягнених у прегарні вишивки, а Т. Богданська бавила гостей дотепами, а також намовляла вписуватися до нашого Відділу. З нагоди нашого 60-річчя вписалось дві членки: д-р Леся Ткач і Лівія Дацківська.

Залю прикрашували картини В. Бакун, С. Гнатів, В. Васічко, О. Яворської, Ю. Демчук і І. Феденишин.

На гарно прибраному столі пишалися альбоми з фотографіями, як доказ довголітньої праці 28-го Відділу СУА в Нюарку — Ірвінґтоні.

На закінчення голова Надя Бігун дякувала всім союзянкам, які послідовно і енерґійно працювали, щоб наше 60-річчя випало так достойно.

Таіса Богданська

Авторський вечір Віки Івченко в Чикаґо

Товариство Української Мови ім. Т. Шевченка в Чикаґо влаштовує 3-го квітня ц. р. особливий авторський вечір. Особливість ця зумовлена особою самої авторки, що нею є маленька дванадцятирічна дівчинка — поетеса з Києва Віка Івченко. Про Віку вже доводилося читати у пресі, а недавно вийшла з друку її третя збірка поезій „По чужині".

Віка Івченко
(Світлив: В. Соловйов)

Для пригадки читачів варто навести деякі факти з життя цієї непересічної дитини. Віка є однією з „дітей Чорнобиля". В наслідок радіяції, спричиненої чорнобильською катастрофою, у неї важка затяжна хвороба, яка справляє їй терпіння і яка малощо не перетяла нитки її молодого життя. На жаль, ми знаємо, що це не окремий випадок, що Віка — одна з багатьох тисяч... Та в дечому вона — унікальна. Наділена Богом особливим талантом мистецтва слова, ця дитина почала складати вірші, коли їй було п'ять років. З того часу Віка *пише постійно й*, порівнюючи її ранні віршики з пізнішими, бачимо, що вона творчо зростає. В короткій статті немає місця на аналізу її творів. Можна сказати в загальному, що заторкує вона різні мотиви сучасного життя, далеко не дитячі. Раз-у-раз виринають в її віршах мотиви екологічного знищення України, а особливо мотиви чорнобильської трагедії. Таким чином, маленька Віка стає неначе речником усіх тих дітей, в яких жорстоко вкрадено дитинство. Чи не натякає вона сама на цю свою ролю у вірші, що послужив прологом до її нової збірки:

Душа поезії розхристана
і безпорадна у житті:
весь час на суд виносить
... істину,
давно розп'яту на Хресті...

Завдяки стараннями кількох добрих душ — українців у ЗСА, Віка перебуває вже майже рік у Міннеаполісі, куди приїхала з мамою на лікування. У рецензії на збірку „По чужині", що друкувалася у „Свободі" з 28 січня ц. р., П. Балей слушно закликає всю українську діяспору не тільки привітати, але й всесторонньо забезпечити талановиту Віку матеріяльно, щоб могла вона вилікуватися, зміцніти й належно розвивати свої таланти. ТУМ у Чикаґо приєднується до цього заклику й відгукується на нього влаштуванням згаданого авторського вечора маленької поетеси. Вечір цей дасть змогу ширшій публіці запізнатися особисто з Вікою, послухати її читання, а також купити її збірку, прибуток з якої йде до банку на спеціяльно відкритий Фонд допомоги Віці Івченко. Хто бажає, може зробити більш вагомий внесок у цей фонд — особисто чи від організацій. Для ширшого читацького загалу подаємо адресу, на яку можна пересилати датки на фонд Віки: Vika's Relief Fund, 316 N. E. 4th Ave. S. E. Apt. 3, Minneapolis, Minn. 55414.

Оксана Роздольська

Видання Гарварду пробиваються у світі

З перспективи незалежности української держави, наскільки ще є актуальні основі цілі Гарвардського наукового осередку, для якого його ентузіясти завзято довгими роками працювали і жертвували?

На початку українська громада була досить скептична щодо розбудови української науки в чужому, ще й до того неприхильному українським ідеям, світі. Йшлося про введення українознавчих предметів у заповнені русофільськими теоріями високі школи й наукові інституції, а практично про зрушення ментальности американської інтелектуальної еліти щодо встановлених за значною оплатою норм старої імперської історіософії. В опінії багатьох скептиків — заводилось на боротьбу „Давида з Ґоліятом".

Плян Фонду Катедр Українознавства (ФКУ) — встановити на одному з престижевих університетів Америки три катедри українознавчих предметів і науковий інститут для досліджень і публікації об'єктивно унапрямлених в стосунку до українського історичного минулого наукових праць — видавався реальним і актуальним, бо він тим самим сприяв би збереженю і розвиткові української науки в час, коли на Батьківщині окупант такі можливості обмежував.

В даних умовах про це легко говорилось, але тяжко здійснювалось. Йшлося про те, щоб автори (свої і чужі) були спроможні написати праці на вищому науковому рівні, щоб престижеві видавництва прийняли їх до публікації і розповсюдження, та щоб ці праці *після цього одержали* в наукових виданнях позитивні рецензії. Цьому мала служити скоординована акція в заложеному в Гарварді осередку науковців, студентів, допоміжного адміністративного персоналу, а передовсім численна громадська матеріяльна участь, яка була б основною базою цієї скомплікованої діяльности.

Нині це вже доконаний факт: завдяки добродійству громади та тих одиниць, які стали меценатами—фундаторами наукового процесу, праці українського осередку та інших науковців, зв'язаних з Гарвардом, поступово поширюються в світі. Відзеркаленням такого поступу є щораз то частіші і прихильніші рецензії та огляди таких праць у популярних і суто наукових професійних журналах.

Загально беручи, поява рецензій на українські книжки в чужих виданнях корисна тим, що вона виносить у світ українську проблему або сеґмент певної тематики в українському насвітленні: а для українських дослідників та науковців дискусія про ці праці є „полем бою", на якому вони „борються" за правильність їхніх тез. В Україні, де наука мусить вирватись з-під минулого пригнічуючого колоніяльного статусу, дискусія на українські теми в світовій наукові науковій літературі безумовно дає позитивний стимул і дороговказ в майбутнє.

Подаємо звіт: в минулому 1991—92 академічному році занотовано рецензії 16-ти гарвардських українських видань у професійних журналах, у чому більшість з них дістала *не одну*, а від 2 до 7 рецензій. В цьому відношені праці Українського Гарварду займають перше місце серед всіх сучасних українських видань. Ось дані:

— монографію Ю. Шевельова „Українська мова у першій половині двадцятого століття (1900—1941)" (видана завдяки субвенції визначного мецената ФКУ, бл. п. Івана Гадзевича) зреценозовано у 7-ох журналах: Slavic Review (ЗСА), Tijdschrift voor Geschiedenis (Голляндія). General Linguistics (ЗСА), Language (ЗСА), Jahrbucher fur Geschichte Osteuropas (Німеччина), Canadian Slavonic Papers (Канада), і Orbis (Бельгія).

— видання із серії джерел „Православний пам'ятник 17—18-го ст. синайського Святокатеринського монастиря" (видано завдяки пожертві визначного мецената ФКУ, б. п. Миколи Громницького) зрецензовано у 4-ох недавніх часах журналів: Slavic Review (ЗСА), Jahrbucher fur Geschichte Osteuropas (Німеччина), Orientalia Christiana Periodica (Італія), Schweizerischen Zeitschrift fur Geschichte (Швайцарія).

— монографію М. Росмана „Панські жиди : магнатсько-жидівські відносини у Польсько-Литовській Речі Посполитій у 18-му ст." (видано завдяки субвенції бл. п. Василя Мельника і фонду ім. Яноф-Тейлора) зрецензовано у: History (Англія), Canadian Slavonic Papers (Канада), Schweizerisghen Zeieschrift fur Geschichte (Швайцарія), Slavic Review (ЗСА).

— монографію З. Когута „Російський централізм і автономія України: включення Гетьманщини в імперію" (видана завдяки щедрості 17-го відділу Союзу Українок Америки в Маямі з фонду св. п. Еви Сташків) зрецензовано останньо у: Schweizerisghen Zeitschrift Gescheichte (Швайцарія), Tijdschrift voor Geschiedenis (Голляндія), European History Quarterly (Англія) де також зрецензовані ще дві книжки з Гарварду (П. Герлігі „Одеса" і І. Рудницького „Есеї з модерної української історії").

— Монографію І. П. Хімки „Соціялізм в Галичині: початок польської соціял-демократії й українського радикалізму (1860—1890)" (видано ФКУ із загальних пожертв) проаналізовано в Austrian History Yearbook (ЗСА).

— Довідник П. Кеннеді Ґримстед „Архіви і рукописні схоронища СРСР. Украіна і Молдавія" (видано з допомогою ФКУ) зрецензовано в Slavic Review (ЗСА).

— Монографію І. Фізера „О. Потебні Психолінґвістична теорія літератури". (видано завдяки пожертви визначних меценатів ФКУ, бл. п. Миколи Громницького і бл. п. Анни Левкут) зрецензовано в: Slavic Review (ЗСА), The Slavonic Review (Англія), The Russian Review (ЗСА).

— Збірку праць Т. Шевченка „Візантія і Слов'яни" (видана завдяки пожертви мецената ФКУ, бл. п. о. Григорія Лиська) зрецензовано в Zeszytach Historycznych (Польща).

— Спеціяльні тематичні числа міжнародного наукового журналу Гарвардських Студій Українознавства „Політичні і соціяльні ідеї Вячеслава Липинського" і „Концепти національности в ранній модерній Східній Европі" (видані субвенцією фонду ім. Ярослава Курдидика) проаналізовані в: English Historical Review (Англія), Canadian Review of Studies in Nationalism (Канада), Schweizerischen Zeitschrift fur Geschichte (Швайцарія), Irish Slavonic Studies (Ірляндія).

Хоч ювілей Тисячоліття давно зійшов з сторінок преси і про всі відзначення нічого більше вже не чути, громадяни, які жертвували на „Гарвардський Проєкт" для відзначення тисячоліття хрещення Руси-України, нині ще далі можуть гордитись сталим приходом „дивіденди" з проробленої наукової праці, яку вони підтримують. Доказом цього є найновіші рецензії:

— Ювілейного „Збірника Матеріялів Міжнародного Конґресу", що відзначав Тисячоліття Християнства Руси-України, (спеціяльне число Гарвардських Студій Українознавства видане з допомогою фондів особистої дотації бл. п. патріярха Йосифа Сліпого та Комітету Тисячоліття при (ФКУ) зрецензовано в Slavic and East European Journal (ЗСА), Sobornost (Англія), Het Christelijk Oosten (Голяндія), Irenikon (Бельгія).

Видання серії оригінальних текстів Корпусу „Гарвардської Бібліотеки Давнього Українського Письменства" т. IV „Праці 16-го ст. про Київський Печерський Манастир" укладане П. Левін (том появився завдяки щедрій [illegible] Михайла Вербяного) зрецензовано в „Сучасності" (ЗСА).

Видання Корпусу серії перекладів, т. I „Печерський Патерик" М. Геппел (том уфундували визначні меценати ФКУ Володимир і Вікторія Клос) зрецензовано в Revve d'Histoire Ecclesiastigue (Бельгія), Slavonic and East European Review (Англія), Yournal of Ecclesiastical History (Англія/ЗСА).

Видання серії перекладів, т. IV „Життя Паісія Величковського" Дж. Федерстови (появу уфундували Українська Щадниця „Тризуб" в Нюарку(зрецензував Theology Digest (ЗСА), Schweizerisghen Zeitsghrift Geschichte (Швайцарія), Orientalia Christiana Periodica (Італія), Українське Православне Слово (ЗСА).

З таким підрахунком гарвардський осередок стояв до закінчення минулого року діяльности. Це відзеркалює *цю ділянку* праці осередку, яка спрямована на чужий світ, на світові наукові установи і на введення в опінію Заходу відомостей про існування українського народу та його культури й історії.

ФКУ

Святочні сходини з нагоди 30-ліття звільнення Патріярха Йосифа

Заходами нюйоркського Відділу Українського Патріярхального Товариства у неділю, 21-го лютого, відбулися святочні сходини з нагоди 30-ліття звільнення на волю Патріярха Йосифа.

Сходини відкрив голова Відділу Юрій Малаховський. Він привітав присутніх членів, а провівши молитву, представив добре відомого патріярхального діяча, головного редактора журналу „Патріярхат", члена Головної Управи Українського Патріярхального Товариства в ЗСА, члена Управи Українського Патріярхального Світового Об'єднання інж. Миколу Галіва.

Доповідач представив життя св. п. Патріярха Йосифа на засланні, розповів про душпастирську працю серед виселенців, де він показував приклад пастиря, як треба служити Богові у невідрадних обставинах, маючи на меті найвищі ідеали народу і Церкви, про його повернення зі заслання та про працю й задуми для світлого майбутнього Української Католицької Церкви і українського народу та про візію у дальше відродження нашої Церкви, яке повинно статись у недалекому майбутньому. Доповідач нагадав, в якому стані знаходиться тепер Патріярхова спадщина, духовна і матеріяльна, його ідеї і програма, дії та *видимі ним* створені діла. Доповідач ствердив, що Блаженніший Патріярх Йосиф вніс значні історичні зміни, а в його особі наша Українська Католицька Церква знайшла динамічного провідника, людину з візією, на якій могли орієнтуватися і ми, розсіяні у світі. Блаженніший Йосиф був тим, хто відродив і надхнув свідомість мирян в такому дусі, що вони є не лише пасивними спостерігачами у Церкві, знаряддям ієрархії і священиків, але й мають включитися в розбудову.

Після доповіді відбулася жвава дискусія на тему стану нашої Церкви нині та про те, що наш церковний провід не займає ніякого становища щодо прав нашої Церкви, бо, як Помісна Українська Католицька Церква, згідно з кодексом Східніх Церков, має повне право на самостійне управління.

Олександер Мотиль відчитав свій вірш „Патріярх Йосиф", за що присутні нагородили його бурхливими оплесками.

Присутній на святочних сходинах отець Тарас, ЧСВВ, із церкви св. Юра провів молитву, а голова Відділу подякував за присутність.

Василь Никифорук

Відбулися...

(Закінчення зі стор. 1)

маціями про всі складові організації, товариства й установи, що входять в систему ІСНО.

На пленарних нарадах розглянено також питання майбутньої ролі СКВУ і у висліді обміну думками рішено підтримати офіційно становище, яке зайняв у статті „Напередодні останнього Конґресу СКВУ" голова СКР ІСНО П. Дорожинський.

З нагоди відзначення 65-літнього ювілею Української Стрілецької Громади, Головна Управа УСГ запросила до Канади з офіційною візитою генерала Володимира Муляву.

Нарадами, які проходили в діловій і конструктивній атмосфері, проводив голова СКР ІСНО ред. П. Дорожинський. О. Скоцень і Павло Салій протоколували наради, в яких взяло участь 22 особи. У нарадах брав участь Анатолій Грицюк, секретар Головної Управи Товариства „Відродження" в Арґентині — організації, що є приналежна до системи ІСНО.

Напередодні пленарних нарад Президії й Екзекутиви відбулися засідання різних комісій ІСНО, а також Дирекції Фундації ім. О. Ольжича на Канаду.

ПОКАЗ МОДИ ВІДКЛАДЕНО

Показ моди модельєра Евгенії Тріски, заповіджений на 14-го березня ц. р., не відбувся з причини сніговії, що навістила стейти Ню Йорку і Ню Джерзі. Запланована імпреза відбудеться 15-го травня о год. 7-ій вечора в Українському Інституті Америки. Просимо слідкувати за оголошеннями з додатковими інформаціями.

Фундація Піддержки Дипломатичних Представництв України
д-р С. Ворох, голова.

У „Свободі" з 11-го березня 1993 р. ч. 47 в оголошенні про Службу Божу за бл. п. інж. БОГДАНА ДАДИ РАКА поміщено помилково у двадцяту річницю, а має бути у ДВАНАДЦЯТУ.

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого незабутнього
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ
бл. п.
Миколи Дністряна
ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
будуть відправлені в слідуючих церквах:
21-го березня 1993 р., о год. 8:30 рано, в церкві св. Йосафата, Рочестер, Н. Й.;
21-го березня 1993 р. о год. 12:30 по пол., в церкві св. Анни, Naples, Fla;
22-го березня 1993 р. о год. 8:30 рано, в церкві св. Архистратига Михаїла, Менвіл, Н. Дж.
Про участь у Богослуженнях і молитвах просить
НАДІЯ ДНІСТРЯН з родиною

✝

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 14-го березня 1993 р. відійшла у вічність наша дорога ПРИЯТЕЛЬКА
бл. п.
ОКСАНА КРИЛОВА

ПАНАХИДА — вівторок, 16-го березня 1993 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Петра Ярема в Ню Йорку.

ПОХОРОН в середу, 17-го березня о год. 9:30 ранку в українській автокефальній церкві „Всіх Святих", 206-208 11-та вул. в Ню Йорку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені в смутку — опікунки-приятельки:
П. ПАВЛЕНКО
ЛІДІЯ КОВАСА

Перший з'їзд учнів та вчителів українських середніх шкіл в Яворові

Організаційний комітет в Яворові, Галичина, повідомляє колишніх учнів, учениць і вчителів українських середніх шкіл (коедукаційної гімназії „Рідної Школи", жіночої вчительської семінарії СС Василіянок, жіночої гімназії СС Василіянок та торговельних шкіл), які проживають в Україні й у діяспорі, що товариський з'їзд відбудеться в днях 16—20-го червня 1993 року в приміщенні місцевої середньої школи ч. 1. ім. Осипа Маковея (колишньої коедукаційної української гімназії).

Зголошення на з'їзд слід висилати на адресу Організаційного комітету в Яворові: 1921, Україна, Львівська область, місто Яворів, вул. Львівська 18, Середня Школа ч. 1. ім. Осипа Маковея.

Організаційний комітет буде вдячний за інформації про учнів, учениць і вчителів середніх шкіл, за спогади й документацію для збереження в гімназійному музеї.

Основною темою буде „Яворівська гімназія — сторінки історії". Повна програма буде подана на місці.

З уваги на те, що пошта в Ураїну не працює нормально, учасники можуть зголошуватися на адресу секретаря Комітету „Яворівщина" Мирона Масюка до 8-го квітня 1993 року, бо після цієї дати списки зголошених будуть відіслані до Організаційного комітету в Яворові. Адреса: Myron Masiuk, 1524 W. Duncannon Ave, Philadelphia Pa. 19141.

Вечір пам'яті С. Вінценза — співця Гуцульщини

Монтреаль (ОУПС). — Тут у приміщенні МекҐілського університету відбувся 26-го лютого заходами Польського наукового інституту вечір, привячений творчості Станислава Вінценза, відомого польського письменника, що присвятив свою творчість українській Гуцульщині і в найбільшій своїй праці „На високій полонині" дав реалістичний опис гуцульського життя й побуту (1936).

Крім виставки творів Вінценза, карти Гуцульщини й олійного образу з групою гуцулів, головною точкою вечора була доповідь д-ра Андрія Земільського з Люблина, Польща, про життя й творчість Вінценза. Як приятель покійного письменника, який помер 1971 року в Швайцарії, д-р Земільський подав деякі нові подробиці про нього й ствердив, що він „залишиться незавжди в історії двох народів: польського й українського, як той, що зберіг від забуття неповторне багатство гуцульської культури".

Після доповіді вив'язалася жива дискусія, якою проводив голова інституту проф. Літинський із МекҐілського університету. Між дискутантами був один українець — проф. Ярослав Рудницький, який між іншим згадав про обзнайомлення з Вінцензом і його працями на Північноамериканському континенті, його особисті зв'язки з св. п. О. Дучимінською й врешті згадав про свою рецензію на англомовний переклад „Високої полонини" (Ню Йорк, 1955) у Вінніпегу 1956 року.

Пам'яті І. Хоманчука

Як у безконечній черзі відлітають від нас журавлі у сіру далечінь, так у безконечній черзі відходять від нас наші друзі у незнаний світ, де нема терпінь.

2-го грудня 1992 року, по довгій недузі, закінчив свою життєву мандрівку Іван Хоманчук. Наша громада в Кергонксоні втратила зразкового громадянина, люб'ячого чоловіка, батька, дідуся, щирого українського патріота.

Кожна втрата є болючою не тільки для родини, але й для цілої громади, серед якої довгі роки проживав покійний. Це тим більше, коли громада втратила непересічного діяча, працівника, який, не зважаючи на своє слабке здоров'я, був постійно активний у громадському житті і свої обов'язки виконував із подиву гідною діловитістю. На особливу увагу заслуговує його довголітня праця на пості касира і фінансового референта парафії св. Трійці, а зокрема його ініціятива імпрези „Українського Дня", яке наша громада влаштовує з великим успіхом вже багато років. Як організатор тієї імпрези він вишукував адреси загублених людей українського походження, щоб їх запросити на цю імпрезу і притягнути до рідного гурту.

Химерна була доля Івана Хоманчука. Після різних життєвих переходів, часто дуже небезпечних на шляху його трудящого життя, він відійшов на 72-му році життя, залишаючи по собі щирий жаль.

Народився в Ляшкові коло Львова 11-го вересня 1921 року і там провів свої юні літа. У 1939 році 18-літній юнак вступив у ряди Січовиків на Закарпатті і захищав цю частину нашої землі від навали ворогів. Згодом як учасник Похідних Груп в Україну, завдяки допомозі двох українських патріотів, щасливо врятувався з рук Ґестапо.

З вибухом Другої світової війни виїхав до Німеччини, опинився в Авсбурзі, Баварія, і там одружився. В 1949 році еміґрує до ЗСА, спочатку до Ню Йорку, а згодом, у 1968 році переїжджає до Кергонксону, де включається у громадське життя.

Дорогим було йому все, що носило українське ім'я. Він тішився всім українським, що було добре і радісне, і гірко болів усім злим і невідрадним.

Не менше серцем він любив Україну. На кожний заклик легко відкривалася його щедра, хоч і небагата калитка. Його жертвенність була примірна і перевищувала жертвенність інших, матеріяльно краще забезпечених. Він знав, що безмежна любов до української справи самим тільки серцем, без допомоги кишені, справі не зарадить.

У своїх контактах з людьми І. Хоманчук був чемним, тактовним і ввічливим. Спокійно і доречно висловлював свої думки, погляди і критичні завваги, а закиди чи критику в його сторону завжди приймав з повагою і без почуття образи.

Ніколи не говорив про інших зле, знаючи, що найгостріший меч не завдасть такої глибокої рани, як поганий язик.

Ще старі римляни говорили: „Сі бене вівес, не курес верба мальорум", що значить: „Коли ти чесно живеш, не турбуйся, що про тебе говоритимуть злі язики". Покійний не мав найменшої причини цим турбуватися, бо своєю гладкою поведінкою, тактом і культурою з'єднував собі тільки приятелів.

Покійний не був людиною запалів, що спалахують великим полум'ям, яке скоро гасне. Серце його горіло все тим самим гарячим полум'ям любови до своєї рідні, українського народу, вселюдських ідеалів, церкви і приятелів. Він вірив у краще майбутнє, яке випливає з переконання, що всі добрі діла незнищимі.

В крутежі наших громадсько-політичних суперечностей він непохитно діяв у прагненні довести до загального добра.

Таким ми його знали і таким він залишиться у нашій пам'яті.

Під час Панахиди в похоронному заведенні св. п. І. Хоманчука прощали від громади д-р Роман Барановський і полк. Данило Слободян, а на тризні д-р Олег Волянський від УАКР, голова округи Ню Йорку СУА Надя Савчук, як приятелька родини Хоманчуків, Михайло Баран від Бережанщини і церковного комітету парафії св. Трійці та д-р Осип Мороз від місцевого Осередку Фонду Допомоги Україні.

Замість квітів на могилу зібрано на Фонд Допомоги Україні 1,495 дол.

Д-р Роман Баряновський

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Київські студенти в університеті Пирдю

Студенти Київської Сільськогосподарської Академії в університет Пирдю.

В половині липня минулого року 16 студентів Київської Сільськогосподарської Академії зі своїм опікуном проф. Василем Калайдою приїхали на півроку до сільськогосподарського факультету Пирдю університету, Вест Лафаєт, Індіяна, щоб ближче ознайомитися з організацією школи, економікою, технікою і технологією сільського господарства в ЗСА. Вони мали також на меті краще вивчити англійську мову та ознайомитися з американським життям взагалі. Час перебування був так сплянований, щоб студенти могли якнайбільше з нього скористати.

Перший місяць — найбільш інтенсивний час польових робіт — вони перебували на практичній праці на фармах. Решту часу слухали викладів зі своєї спеціяльности разом з американськими студентами з аґрономії, ветеринарії, товарознавства, лісового господарства, механізації і електрифікації сільського господарства.

Це перший вдалий початок великої п'ятилітньої програми обміну студентами і викладачами між Київським і Пирдю університетами.

Студенти були з всіх областей України. Вони мали ще один рік до закінчення своїх студій в Києві. Вже знали поточну англійську мову і могли нею порозумітися, але мусіли доложити ще багато праці, щоб могти нею складати усні і письмові іспити та вільно спілкуватися. Переважно це були здібні, працьовиті студенти, які залишили добру опінію у професорів і заохоту до продовження дальшої виміни студентами між згаданими університетами. Двоє з них дістали повну стипендію від університету на дальші студії і досягнення докторату.

Студенти Києва є свідомими українцями. Вони знають вагу пропаґанди і розуміють потреби сьогочасної України. Вже створили дружину копаного м'яча. Перший раз на грищі університету появилися грачі в одностроях з великим написом на сорочинках „Ukaine", і зі змінним щастям розгравали матчі зі студентами різних національностей, брали участь у міжклюбових дискусіях. Зміцнювалася дружба. Не один з чужинців дізнався більше про Україну, про її соціяльно-економічні проблеми, тепер ішнє становище і усвідомив собі велику вагу нової самостійної держави в центрі Европи.

Студенти Києва мали також нагоду пізнати ближче українське середовище і життя українців в Америці. Були на фестивалі і забаві „українських днів" у Чикаґо, бували на міжсеместріяльних феріях в домах українських родин в околиці Кровн Пойнт, Манстер, Індіяна, а 102-ий Відділ Союзу Українок ім. кн. Ольги влаштував пікнік-зустріч з ними громадянства околиці. Мали також теплу зустріч з українською громадою в Індіянополісі і навіть брали участь там у міжнародному фестивалі.

Ці зустрічі були обопільно корисні. Вони пізнавали нас — щирих безпосередніх, жертвенних, — не „безбатченків на чужих смітниках", як їх десятками літ кормила московсько-большевицька пропаґанда, — а рідних синів України. Ми маємо перед собою молоде покоління України — студентів, що так само думають, як і ми, і докладають всіх зусиль для побудови кращого завтра України.

Поволі зближався кінець семестру. Чекали їх ще іспити та виїзд в Україну.

13-го грудня о 2-ій год. відбувся різдвяний концерт музичних ансамблів університету Пирдю. На цей концерт подружжя Лехман постаралися дістати квитки вступу для всіх студентів і запрошених гостей. Концерт був на високому мистецькому рівні.

По концерті студенти і гості приїхали до дому Лехманів на вечерю-прощання. Час скоро пролетів, і не хочеться вірити, що п'ять місяців тому в цій самій гостинній хаті ми вітали їх з приїздом на студії.

Прощання відбулося урочисто, а разом з тим дуже сердечно, в приятельській атмосфері, з присутністю американців-професорів аґрикультурного факультету на чолі з проф. Робертом Томпсоном — деканом Пирдю університету західнього міста Лафаєт, Індіяна, двох посадників міст — Ляфаєт і Західнього Ляфаєт Джеймса Рілі і Соні Марджорем та понад 55 запрошених гостей, американців і українців, осіб, що в якийсь спосіб причинилися до проєкту виміни.

Господиня дому пані Неоніля знайомила гостей та припрошувала до столу. У дружній атмосфері гості розмовляли, опісля наступило офіційне прощання зі студентами.

Голова факультету підкреслив працьовитість і здібність студентів, які гідно себе зарепрезентували і здобули довір'я до дальшої співпраці між університетами Пирдю і Києва. На останку сказав, що він сьогодні щасливий, бо відчуває, що і він спричинився до поважного діла. Пан Рілі, посадник Ляфаєту, також привітав студентів і радів успіхом пляну виміни студентами.

Посадник міста Вест Ляфаєт Соня Марджорем також привітала студентів і побажала щасливого повернення в Україну та плідної праці для добра молодої держави. Поазбучно викликали студентів і вручали їм грамоти Почесного громадянина очолюваних ними міст.

Були присутні репортери місцевої преси, які обширно описували про прощання, поміщуючи інтерв'ю кількох студентів, де вони висказували свої враження про програму виміни студентів і взагалі про їхнє перебування в Америці. Були запрошені і репортери з місцевої телевізійної станції, де два рази в новинках міста подали перебіг зустрічі.

Кульмінаційною точкою прощання було слово самого господаря дому інж. Володимира Лехмана. Він підкреслив значення і вагу науки, особисті і загальні користи та події, які ми і молода українська держава покладає на нове покоління фахівців і науковців.

Він особисто, як заявив, крім своїх чотирьох синів, придбав ще 16, а його „батьківське" серце відтепер наповнене журбою про їх дальшу долю. Підходив до кожного зокрема і прощав їх у щасливу путь. Не в одного з нас, як і в самого господаря, зі зворушення появилися сльози в очах — знак, що ціле п'ятимісячне піклування, як і саме прощання випливало з глибин серця.

Від імені всіх студентів їх опікун проф. Василь Калайда спершу щиро дякував професурі Пирдю університету, всім особам, що спричинилися до успішного перебування студентів Київського університету на цьому терені, а найбільше Неонілі й інж. Володимирові Лехманам, завдяки їх невтомній праці, широким зв'язкам у науковому і бизнесовому світі та великій повазі, якою вони втішаються між українцями, вдалося успішно започаткувати цю надзвичайно корисну виміну студентами двох престижевих університетів — України і Америки.

Інж. Володимир Лехман є директором фірми Fair field, в якій працює понад 1,000 робітників, а пані Неоніля активна в багатьох американських харитативних товариствах міста і є дуже діяльна в українських установах.

На другий день студенти літаком через Ню Йорк відлетіли до своїх родин і свого рідного Києва.

Нині ще шість студентів з Київської Сільськогосподарської Академії перебувають в ЗСА на подібній вимінній програмі.

Д-р Мирослав Лібер